

ΤΣΕΠΗ

τσέπη, η, ουσ. [<τουρκ. cepe], η τσέπη. **1.** η οικονομική δυνατότητα που έχει κάποιος και γενικά τα λεφτά, τα χρήματα, ο πλούτος: «κοίτα πρώτα την τσέπη σου κι ύστερα ξεκινάς μια τόσο μεγάλη δουλειά». (Κρητική μαντινάδα: *εμέ το λέει η καρδούλα κι όποιος έχει μάτια βλέπει, άλλοι αγαπούν με την καρδιά και άλλοι με την τσέπη*). Συνών. *βαλάντιο / πορτοφόλι*. **2.** στη γεν. χωρίς άρθρο, χαρακτηρίζει κάτι πολύ μικρό: «θέατρο τσέπης || υποβρύχιο τσέπης». Ακούγεται και **τζέπη, η**. Υποκορ. **τσεπάκι, το** (βλ. λ.). (Ακολουθούν 46 φρ.).

- *άδειασαν οι τσέπες μου ή άδειασε η τσέπη μου*, ξόδεψα όλα τα χρήματα που είχα επάνω μου: «υπάρχει τέτοια ακρίβεια στην αγορά, που, με δυο τρία πραγματάκια που αγόρασα, άδειασαν οι τσέπες μου»·

- *αν τον γυρίσεις ανάποδα, δεν πέφτει τίποτα απ' τις τσέπες του*, είναι τελείως άφραγκος, είναι πολύ φτωχός: «μην ζητήσεις λεφτά απ' τον τάδε, γιατί, αν τον γυρίσεις ανάποδα, δεν πέφτει τίποτα απ' τις τσέπες του»·

- *απ' την τσέπη μου (σου, του, κ.λπ.)*, από τα λεφτά μου (σου, του, κ.λπ.): «όλη αυτή η σπιταρόνα που βλέπεις, έγινε απ' την τσέπη μου || αφού τα λεφτά που ξοδεύω δεν είναι απ' την τσέπη σου, γιατί ενδιαφέρεσαι;». Από την εικόνα του ατόμου που βάζει τα χρήματά του στην τσέπη του. Πολλές φορές παρατηρείται χειρονομία, με την παλάμη να χτυπάει όσο διαρκεί η φρ. στο μέρος εκείνο του παντελονιού που υπάρχει η τσέπη. Συνών. *απ' το παντελόني μου (σου, του κ.λπ.)*·

- *από υγεία πλήρης κι από τσέπη μπατίρης*, βλ. λ. [μπατίρης](#)·

- *βάζω βαθιά το χέρι μου στην τσέπη ή βάζω βαθιά το χέρι στην τσέπη μου*, βλ. λ. [χέρι](#)·

- *βάζω στην τσέπη μου, α.* κερδίζω χρήματα: «δεν ξέρω τι κάνεις εσύ, πάντως εγώ απ' αυτή τη δουλειά βάζω στην τσέπη μου κάθε μήνα ένα καλό ποσό». **β.** κλέβω, οικειοποιούμαι κάτι παράνομα: «ποιος έβαλε στην τσέπη του τον αναπτήρα μου;». τσεπώνω (βλ. λ.)·

- *βάζω συνέχεια το χέρι μου στην τσέπη ή βάζω συνέχεια το χέρι στην τσέπη μου*, βλ. λ. [χέρι](#)·

- *βάζω το χέρι μου στην τσέπη ή βάζω το χέρι στην τσέπη μου*, βλ. λ. [χέρι](#)·

- *βόγκηξε η τσέπη μου*, πλήρωσα πάρα πολλά χρήματα: «φέτος πέρασα ένα αξέχαστο καλοκαίρι στα νησιά, αλλά βόγκηξε η τσέπη μου || βόγκηξε η τσέπη μου, μέχρι να ξεπληρώσω τα έπιπλα της κόρης μου»·

- *βροντά η τσέπη του*, είναι πολύ πλούσιος: «γι αυτόν να μην στενοχωριέσαι, γιατί βροντά η τσέπη του». Από τον ήχο που άφηναν οι λίρες στην τσέπη αυτού που τις κουβαλούσε καθώς περπατούσε·

- *γεμίζω την τσέπη μου*, κερδίζω αρκετά χρήματα: «όποια δουλειά και να κάνω, ξέρω να γεμίζω την τσέπη μου»·

- *γυρίζει με τα χέρια στις τσέπες*, βλ. λ. [χέρι](#)·

- *δε βάζει το χέρι στην τσέπη του*, βλ. λ. [χέρι](#)·

- *(δε) βαστάει η τσέπη μου*, βλ. φρ. *(δε) σηκώνει η τσέπη μου*·

- *(δε) σηκώνει η τσέπη μου*, *(δεν) έχω* αρκετά χρήματα, η οικονομική μου κατάσταση *(δε) μου επιτρέπει να κάνω* κάτι συγκεκριμένο: «δε σηκώνει η τσέπη μου για μεγάλη ζωή || αν σηκώνει η τσέπη μου, θα πάρω μέρος κι εγώ σ' αυτή τη δουλειά»·

- *(δεν) αντέχει η τσέπη μου*, βλ. φρ. *(δε) σηκώνει η τσέπη μου*·

- *δεν έβαλα το χέρι στην τσέπη μου*, βλ. λ. [χέρι](#)·

- *δεν είναι για την τσέπη μου*, δεν μπορώ να πραγματοποιήσω αυτό για το οποίο γίνεται λόγος, γιατί είναι πολύ ανώτερο, ακριβότερο από την οικονομική μου δυνατότητα: «ωραίο αυτοκίνητο, αλλά δεν είναι για την τσέπη μου || έχει ωραίο πρόγραμμα αυτό το οργανωμένο ταξίδι, αλλά δεν είναι για την τσέπη μου». Συνών. *δεν είναι για το βαλάντιό μου / δεν είναι για το πορτοφόλι μου*.
- *δεν έχω φράγκο (τσακιστό) στην τσέπη μου*, βλ. λ. φράγκο.
- *είμαι μ' άδεια τσέπη*, βλ. φρ. *μένω μ' άδεια τσέπη*.
- *είναι τρύπιες οι τσέπες του*, είναι πολύ σπάταλος: «δεν μπορεί να κρατήσει δραχμή επάνω του, γιατί είναι τρύπιες οι τσέπες του». Συνών. *είναι τρύπιο κόσκινο / είναι τρύπιο τσουβάλι / είναι τρύπιο χέρι / είναι τρύπιος κουμπάρας (α) / έχει τρύπες η τσέπη του / έχει τρύπια τσέπη / έχει τρύπιο χέρι*.
- *έχει άδεια τσέπη*, δεν έχει καθόλου χρήματα, είναι πολύ φτωχός: «όταν κάποιος έχει άδεια τσέπη, δεν μπορεί να κάνει παρέα με τους λεφτάδες». (Λαϊκό τραγούδι: *μες το τσαντίρι μου βρέχει όλο βρέχει κι άδεια η τσέπη μου φράγκο δεν έχει*).
- *έχει γεμάτη τσέπη*, έχει πολλά χρήματα, είναι πολύ πλούσιος: «ευτυχώς έχω ένα φίλο που έχει γεμάτη τσέπη, και κάθε φορά που έχω ανάγκη από χρήματα με βοηθάει».
- *έχει καβούρια η τσέπη του ή έχει καβούρια στην τσέπη του ή έχει καβούρια στις τσέπες του*, βλ. λ. [καβούρι](#).
- *έχει μεγάλη τσέπη*, είναι πολύ πλούσιος: «όσο ακριβό κι αν είναι αυτό που του αρέσει, το αγοράζει, γιατί έχει μεγάλες τσέπες».
- *έχει τα δάκρυα στην τσέπη του ή έχει το δάκρυ στην τσέπη του*, βλ. λ. [δάκρυ](#).
- *έχει τρύπες η τσέπη του*, βλ. φρ. *είναι τρύπιες οι τσέπες του*.
- *έχει τρύπια τσέπη*, βλ. φρ. *είναι τρύπιες οι τσέπες του*.
- *έχει τσέπη*, έχει αρκετά χρήματα: «αυτόν μην τον νοιάζεσαι, γιατί έχει τσέπη».
- *έχει φουσκωμένη τσέπη ή έχει τσέπη φουσκωμένη*, έχει πολλά χρήματα, είναι πολύ πλούσιος: «όταν έχεις φουσκωμένη τσέπη, λες και κάνεις ό,τι σου καπνίσει».
- *έχω στην τσέπη μου (κάτι)*, είναι βέβαιο, σίγουρο, εξασφαλισμένο πως θα αποκτήσω αυτό για το οποίο γίνεται λόγος. Συνήθως της φρ. προτάσσεται το *πες πως*: «την αύξηση πες πως την έχω στην τσέπη μου || το διορισμό πες πως τον έχω στην τσέπη μου || την προαγωγή πες πως την έχω στην τσέπη μου».
- *ζεστάθηκε η τσέπη μου*, κέρδισα χρήματα, ιδίως μετά από περίοδο αναδουλειάς, μετά από περίοδο αφραγκίας: «μόλις άνοιξαν οι δουλειές και ζεστάθηκε η τσέπη μου, πήρα τη γυναίκα μου και πήγαμε να διασκεδάσουμε στα μπουζούκια».
- *κάλλιο να πάσχει η τσέπη μου, παρά η κοιλιά μου*, βλ. λ. [κοιλιά](#).
- *κοιτάζει την τσέπη του ή κοιτάζει μόνο την τσέπη του ή κοιτάζει όλο την τσέπη του*, είναι πολύ φιλοχρήματος, ενδιαφέρεται αποκλειστικά και μόνο για το προσωπικό οικονομικό του συμφέρον: «δε δάνεισε ποτέ χρήματα σε κανέναν, γιατί κοιτάζει μόνο την τσέπη του».
- *μ' άδεια τσέπη*, χωρίς καθόλου χρήματα (χωρίς όμως αυτό να προϋποθέτει φτώχεια): «θα σου 'δυνα τα λεφτά που σου χρειάζονται, αλλά με βρήκες μ' άδεια τσέπη». (Λαϊκό τραγούδι: *απόψε πήρε άδεια και με την τσέπη άδεια τραβάει για την πόλη*). Συνών. *μ' άδειο πορτοφόλι*.
- *μένω μ' άδεια τσέπη*, μου τελείωσαν τα χρήματα, μένω απένταρος: «είχα μια ατυχία στη δουλειά κι έμεινα μ'

άδεια τσέπη». Συνών. μένω μ' άδειο πορτοφόλι·

- μιλάει με τα χέρια του στις τσέπες, μιλάει σε κάποιον ή κάποιους με αγένεια: «δεν έχει πάρει απ' το σπίτι του καμιά αγωγή και, σε όποιον απευθύνεται, μιλάει με τα χέρια του στις τσέπες»·

- όποιος είναι τσιγκούνης στην τσέπη του, είναι παντού, δηλώνει πως αυτός που είναι ο τσιγκούνης, δεν έχει επίσης και πλούσια αισθήματα: «αν είναι τσιγκούνης, αποκλείεται να δίνεται κάπου με πάθος, γιατί, όποιος είναι τσιγκούνης στην τσέπη του, είναι παντού»·

- ρίξ' τα (ρίχ' τα) στην απέξω τσέπη, (στη γλώσσα της αργκό) μην παίρνεις στα σοβαρά τις δυσκολίες που σου προκύπτουν, αγνόησέ τες, μην τις υπολογίζεις: «η ζωή είναι μικρή, γι' αυτό ρίξ' τα στην απέξω τσέπη και μη στενοχωριέσαι». (Λαϊκό τραγούδι: τα φαρμάκια για να πνίξεις, ρίχ' το, φίλε, στην τρελή, **ρίχ' τα στην απέξω τσέπη να γλεντήσεις τη ζωή**). Από την εντύπωση που δίνει ο άνθρωπος που έχει τα χρήματά του στην εξωτερική τσέπη του σακακιού του πως δεν τα υπολογίζει, ούτε φοβάται μήπως του τα κλέψουν, σε αντίθεση με κάποιον που είναι σφιχτοχέρης, που τα ασφαλίζει στην εσωτερική τσέπη του σακακιού του·

- τα σάβανα δεν έχουν τσέπες, βλ. λ. [σάβανο](#)·

- της τσέπης, λέγεται για κάτι που είναι έτσι κατασκευασμένο για να χωράει στην τσέπη: «βιβλίο τσέπης»·

- τιμές για όλες τις τσέπες, υπάρχει ποικιλία τιμών, υπάρχουν τιμές για την οικονομική δυνατότητα του καθενός: «πάντα κάνω τα ψώνια μου από συγκεκριμένο εμπορικό κέντρο, γιατί έχει τιμές για όλες τις τσέπες». Συνών. τιμές για όλα τα βαλάντια / τιμές για όλα τα πορτοφόλια·

- τον βάζω στην τσέπη μου, βλ. συνηθέστ. τον βάζω στο τσεπάκι μου, λ. τσεπάκι·

- τον έχω στην τσέπη μου, βλ. συνηθέστ. τον έχω στο τσεπάκι μου, λ. τσεπάκι·

- τον ξέρω σαν την τσέπη μου, τον γνωρίζω πάρα πολύ καλά, ιδίως όσον αφορά το χαρακτήρα του: «αυτόν τον άνθρωπο τον ξέρω σαν την τσέπη μου, γιατί είμαστε γείτονες από μικρά παιδιά». Συνών. τον διαβάζω σαν ανοιχτό βιβλίο / τον ξέρω σαν κάλπικη δεκάρα (β) / τον ξέρω σαν την παλάμη μου·

- του άδειασαν την τσέπη, του έκλεψαν ή του κέρδισαν όλα τα χρήματα που είχε πάνω του: «μέσα στο συνωστισμό που υπήρχε στο λεωφορείο, του άδειασαν την τσέπη χωρίς να πάρει μυρουδιά || έμπλεξε με κάτι χαρτόμουτρα και μέσα σε λίγη ώρα του άδειασαν την τσέπη».